

РОЗДІЛ III

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336:331.1

Карлін Микола,
доктор економічних наук, професор,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
професор кафедри фінансів
м. Луцьк, ORCID ID 0000-0002-1421-1066
e-mail: karlin.lutsk@gmail.com

Большук Артур,
аспірант кафедри фінансів,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, ORCID ID 0009-0002-0075-3996
e-mail: arthurbolchuk@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-45-52>

ВПЛИВ ЗМІН У ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ НА РОЗВИТОК ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вступ. Набуття Україною статусу кандидата в члени Європейського Союзу ставить перед нею та усіма гілками влади приведення окремих процедур та відповідного законодавства до вимог євроспільноти. Не винятком є й публічні закупівлі, що тісно пов'язано із корупційними ризиками, що негативно впливає на фінансову базу публічних закупівель в Україні, в тому числі в умовах воєнного стану.

Мета. Метою статті є розкриття основних особливостей та проблем здійснення публічних закупівель в Україні в сучасних умовах і виявлення шляхів їх подолання.

Методи. У дослідженні використовується комплексна методологія, що включає кількісний аналіз даних і якісні оцінки від різних зацікавлених сторін, включаючи урядовців, спеціалістів із закупівель та радників ЄС.

Результати. В статті розкрито вплив змін у публічних закупівлях на розвиток публічних фінансів в Україні в умовах євроінтеграції; проаналізовані особливості здійснення публічних закупівель в країнах ЄС в сучасних умовах; досліджені проблеми, які існують в Україні в умовах воєнного стану при проведенні публічних закупівель; виявлені недоліки у діяльності контролюючих структур нашої країни в царині здійснення публічних закупівель; обґрунтовані шляхи удосконалення проведення публічних закупівель в Україні з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу, що дозволить підвищити ефективність публічних фінансів нашої країни.

Висновки. У статті автором запропоновано впровадження ефективного механізму використання публічних закупівель відповідно до принципів, які застосовуються країнами ЄС, оскільки Україна отримала статус кандидата на вступ до цієї організації.

Ключові слова: публічні фінанси, публічні закупівлі, «зелені» закупівлі, євроінтеграція, Європейський Союз, Україна.

Karlin Mykola,
doctor of economic sciences, professor,

Volyn National University named after Lesya Ukrainka,
Professor of the Department of Finance
Lutsk

Artur Bolchuk,
graduate student of the Department of Finance,
Volyn National University named after Lesya Ukrainka,
Lutsk

THE IMPACT OF CHANGES IN PUBLIC PROCUREMENT ON THE DEVELOPMENT OF PUBLIC FINANCES IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Introduction. This article examines the transformative effects of public procurement reforms on the development of public finances in Ukraine, especially within the context of the country's ongoing European integration. With Ukraine's strategic pivot towards the European Union, aligning its public procurement policies with EU standards has become imperative. The study meticulously analyzes the legislative changes implemented to harmonize Ukraine's procurement system with the EU's stringent requirements, focusing on transparency, competition, and anti-corruption measures.

The purpose of the article. The purpose of the article is to reveal the main features and problems of public procurement in Ukraine in modern conditions and to identify ways to overcome them/

Methods. The study employs a comprehensive methodology, incorporating quantitative data analysis and qualitative assessments from various stakeholders, including government officials, procurement professionals, and EU advisors.

Results. The article delves into the challenges and limitations faced during the implementation of these reforms. It underscores the necessity for continuous monitoring and adaptation of policies to ensure sustained progress. The transition has also required significant capacity building and training for public officials to effectively manage the new systems and adhere to best practices in procurement. By providing a nuanced understanding of the interplay between procurement reforms and public finance development, the article offers valuable insights for policymakers, economists, and international bodies involved in the reform processes.

Conclusions. The article posits that while the journey towards fully integrated and efficient public procurement in Ukraine is ongoing, the initial steps have laid a robust foundation for future advancements. Continued commitment to reform and international cooperation is essential for realizing the full potential of these changes in bolstering Ukraine's public finances and overall economic health amidst its European integration efforts.

Key words: public finance, public procurement, "green" procurement, European integration, European Union, Ukraine.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними проблемами. Зміни в системі публічних фінансів України в останнє десятиліття характеризуються насамперед зменшенням ролі держави та посиленням ролі органів місцевого самоврядування у функціонуванні публічного сектору економіки нашої країни. Не дивлячись на війну, обсяг публічних закупівель сьогодні поступово наближається до рівня 2021 р., хоча певні види закупівель, пов'язаних з обороною, не завжди використовуються у законний спосіб. Тому одним із основних завдань реформування сфери публічних фінансів у нашій країні є впровадження ефективного механізму використання публічних закупівель відповідно до принципів і підходів, які застосовуються країнами ЄС, оскільки Україна отримала статус кандидата на вступ до Європейського Союзу. Важливо також узгодити процес локалізації виробництва окремих товарів в Україні з вимогами ЄС, щоб не порушувати вимоги цієї організації. Крім того, українській владі необхідно прискорити застосування «зелених» публічних закупівель, що дозволить нашій країні адекватно реагувати на вимоги Зеленого європейського курсу. Крім того, українській владі слід добиватися мінімізації корупційних діянь при проведенні публічних закупівель (особливо в оборонній сфері) щоб покращити ситуацію у сфері публічних фінансів. Тим більше, що на цьому постійно наголошують країни-партнери України. Останні готові виділити значні фінансові ресурси

для відбудови нашої країни, але під контролем їх представників. Відповідно, українським законодавцям необхідно внести значні зміни у механізм здійснення публічних закупівель щоб залучити до їх проведення кошти різних міжнародних структур та окремих країн, що суттєво розширить фінансову базу здійснення публічних закупівель в сучасних умовах. Поки ж подібні питання навіть не обговорюються, що може негативно позначитися на обсягах публічних фінансів нашої країни, які направляються на відбудову України. Для суттєвого збільшення публічних фінансів для відбудови економіки нашої країни важливо застосувати й такі фінансові інструменти публічно-приватного партнерства як оренда та концесії на певні активи для зарубіжних інвесторів (дороги, порти, залізниця, теплоелектроцентралі тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні все більше зарубіжних та українських вчених і практиків шукають нові підходи до вирішення проблем підвищення ефективності використання публічних фінансів та спрямування їх на досягнення стандартів сталого розвитку. Війна Росії проти України та її негативні наслідки для функціонування публічних фінансів та навколишнього середовища вимагають пошуку адекватних рішень для вирішення цієї нової проблеми для світового співтовариства та нашої країни, яка найбільше постраждала від цієї війни. За даними прем'єр-міністра України Д. Шмигала, на початок серпня 2023 р. тільки підтримка ЗСУ та війна коштують нашій країні близько 2 трлн грн на рік. Це більше, ніж доходна частина бюджету мирного часу, який становив 1,3 трлн грн. Крім того, наша країна втратила 3,5 млн робочих місць та близько 30 % української економіки [1]. За прогнозами, державний борг України у 2024 р. та наступних роках буде стрімко наблизитися до рівня 100 % до ВВП країни. Тільки фінансова підтримка демократичних країн, міжнародних фінансових організацій та благодійних фондів дає надію на отримання Україною належних фінансових ресурсів для відбиття російської агресії. Водночас, прогнозоване зменшення зарубіжної фінансової підтримки України в 2024 р. ставить на порядок денний максимальну оптимізацію публічних фінансів, в тому числі за рахунок удосконалення публічних закупівель.

Одним із шляхів підвищення ефективності використання публічних фінансів може стати удосконалення проведення публічних закупівель в Україні з урахуванням використання досвіду демократичних країн з цього питання. Значний вклад у розробку теоретичних та практичних проблем публічних фінансів внесли ряд зарубіжних та українських вчених. Зокрема, вагомий вклад у розробку проблематики публічних фінансів внесли такі зарубіжні вчені, як: А. Сміт, Д. Рікардо, А. Пігу, К. Вікссель, А. Лернер, А. Даунз, Д. Стігліц, Ш. Бланкарт, Дж. М. Б'юкенен, Р. Масгрейв, А. Вагнер, В. Гумбольдт, А. Парето, Е. Ліндаль, Г. Туллок, А. Маршалл. Суттєвий внесок у розробку теорії державних та публічних фінансів внесли такі відомі українські вчені, як В. Андрущенко, О. Василик, Г. Волошук, Т. І. Єфименко, О. П. Кириленко, В. Кравченко, А. Крисоватий, М. Крупка, І. Луніна, І. Лютий, П. Нікіфоров, Ц. Огонь, В. Опарін, К. Павлюк, Ю. Пасічник, І. Розпутенко, С. Слухай, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та інші.

Теоретичні та методологічні основи використання публічних закупівель у країнах світу та в Україні дослідили такі зарубіжні та українські вчені, як: Г. Азаренкова, М. Білуха, І. Бондар, А. Бойер, А. Брендон-Джонс, О. Воробйова, В. Геєць, В. Горин, А. Давіл, О. Длугопольський, Т. Жибер, О. Міщенко, Т. Мороз, В. Морозов, О. Овсянюк-Берладіна, Д. Кауфман, Й. Матечак, А. Олефір, Н. Панайотоу, О. Рижова, І. Сидоренко, Н. Ткаченко, Г. Харченко, А. Хайнеман, В. Чабан, І. Чорна, Р. Шашпер, О. Шатковський. Водночас, поглиблений аналіз досвіду проведення публічних закупівель в Україні показує, що наша країна поки має достатньо проблем у цій царині, зокрема, що стосуються здійснення «зелених» закупівель, а також при здійсненні публічних закупівель під час війни.

Мета та завдання статті. Метою статті є розкриття основних особливостей та проблем здійснення публічних закупівель в Україні в сучасних умовах і виявлення шляхів їх подолання, що дозволить підвищити ефективність використання публічних фінансів нашої країни. Відповідно, завданнями статті є обґрунтування напрямів реформування механізму здійснення публічних закупівель в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС; виявлення проблем у діяльності державних контролюючих структур, що моніторять публічні закупівлі, та можливі шляхи їх вирішення.

Викладення основного матеріалу і обґрунтування отриманих результатів дослідження.

Держава в умовах формування та розвитку ринкової економіки є одним із основних учасників економічного процесу не лише з точки зору виконання нею функцій контролю та регулювання, але й точки зору того, що вона виступає досить потужним споживачем товарів, робіт і послуг. Здебільшого ця проблема вирішується придбанням необхідних ресурсів шляхом здійснення публічних закупівель. В силу цього важливо добитися ефективного використання бюджетних коштів, виділених на публічні закупівлі в Україні, чого поки не вдається досягнути. Крім того, необхідно виявити шляхи покращення здійснення публічних закупівель в умовах війни, одночасно не даючи можливості Росії отримати інформацію про певні види оборонних закупівель.

В останні роки все більше українських вчених і практиків шукають нові підходи до вирішення проблем підвищення фінансової ефективності публічних фінансів України, оскільки значними темпами зростають видатки на оборону та розмір державного боргу. Тому важливо більш ефективно використовувати публічні фінанси, зокрема на здійснення публічних закупівель, в тому числі в оборонній сфері, де поки зустрічаються значні втрати бюджетних коштів. Відповідно, посилення прозорості у використанні публічних фінансів на всіх рівнях управління, є важливою зміною у них, що позитивно позначається на їх обсягах. Не дивлячись на війну Росії проти України, українська влада поступово посилює відкритість й оборонних закупівель, що повинно підвищити їх ефективність. Також збільшуються обсяги публічних закупівель через електронну систему Prozorro, які на початку війни були значно скорочені. Якщо в 2021 р. ці обсяги склали близько 1 трлн грн, то в 2022 р. вони скоротилися до 160 млрд грн, а в 2023 р. їх обсяг зріс до 480 млрд грн. Крім того, з 28.09.2023 р. продаж та оренда активів державних акціонерних товариств відбувається через онлайн-аукціони в електронній системі Прозорро. Продажі. Загалом, у 2023 р. до бюджетів різних рівнів надійшло 14 млрд грн завдячуючи торгам в цій системі [2]. За результатами торгів стартова ціна на активи зросла вдвічі, а майже 26 тис учасників взяли участь в торгах. Вони купували та орендували на онлайн-аукціонах державне та комунальну нерухомість, землю, отримували у прозорий спосіб спецдозволи на користування надрами, на промисел, змагалися за активи банкрутів, в тому числі за активи збанкрутілих банків. Загалом, у 2023 р. в системі Прозорро. Продажі реалізовували активи на державних онлайн-аукціонах понад 3,5 тис організаторів.

Позитивно вплинула на ефективність проведення публічних торгів вимога держави до Фонду державного майна України щодо продажу публічного майна (державного та комунального) при малій приватизації на онлайн-аукціонах в системі Прозорро. Продажі. За їх результатами до державного бюджету в 2023 р. надійшло понад 2,6 млрд грн. Приватизація комунального майна принесла ще понад 650 млн грн територіальним громадам. За підсумками таких електронних аукціонів ціна виставлених на приватизацію об'єктів зросла майже втричі. Серед територіальних громад найкраще спрацювали з ринком малої приватизації місто Дніпро – 35 успішних торгів, Львів – 32 торги та Київ – 23 торги [3].

Важливою умовою підвищення ефективності публічних фінансів за допомогою публічних закупівель може стати розширення участі у цьому процесі централізованих закупівельних організацій (ЦЗО), кількість яких у нашій країні поступово збільшується. У ЄС історія централізованих закупівель нараховує десятки років, а ЦЗО є найбільш впливовою частиною сфери публічних закупівель, через які щорічно здійснюються закупівлі на десятки мільярдів євро. Натомість, в Україні закупівлі центральних закупівельних організацій складають менше 1 % від їх загальної кількості, які здійснюють 4 ЦЗО центрального рівня та 7 – регіонального рівня [4]. Усі обов'язкові централізовані закупівлі в інтересах центральних органів виконавчої влади були призупинені в кінці лютого 2022 р. у зв'язку з війною і відновлені тільки в червні 2023 р., що ускладнює аналіз їх ефективності. Тим не менше, на основі дослідження ДУ «Професійні закупівлі» публічних закупівель електроенергії вийшло, що децентралізовані її закупівлі в середньому дорожчі майже на 11 % від централізованих закупівель електроенергії. Тому можна зробити висновок про те, що кількість ЦЗО у нашій країні повинна зростати, якщо держава хоче досягти вищої ефективності публічних закупівель. Отримання Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу вимагає розширення кількості централізованих закупівельних організацій не тільки на центральному рівні, а й на місцевому рівні. Так, у країнах ЄС ЦЗО можуть функціонувати на різних рівнях

управління: на національному, регіональному, місцевому. Однією з фінансових переваг створення централізованих закупівельних організацій є зменшення витрат як державного сектору, так і бізнесу на проведення власне закупівель, які характеризуються меншою кількістю процедур і меншою кількістю залучених людей, значною економією часу на їх проведення [5].

Значний фінансовий ефект для підвищення ефективності публічних фінансів в Україні може дати їх удосконалення на провідних державних підприємствах, які здійснюють публічні закупівлі на сотні мільйонів грн. Про це, зокрема, свідчить реорганізація цих закупівель в 2018 – 2023 рр. на НЕК «Укренерго», яка дала значну економію публічних коштів [6]. Цьому посприяло й те, що НЕК «Укренерго» однією з перших українських державних компаній перевела всі закупівлі на платформу Prozorro, створила інститут уповноважених осіб, відповідальних за публічні закупівлі, дирекцію з управління ланцюгами поставок, а також запровадила допоміжні функції внутрішнього аудиту та комплаєнсу. В результаті на цьому підприємстві публічні закупівлі стали більш прозорими та конкурентними. На ньому також були створені запобіжники проти корупції та шахрайства, змінено підходи до формування технічних завдань та встановлення справедливої ціни, налагоджено відповідальність контрагентів за неякісне і несвочасне виконання взятих на себе зобов'язань. Це все було досягнуто за рахунок таких основних дій, які важливо застосувати й на оборонних підприємствах, які досить часто проводять ці торги із суттєвими порушеннями. 1. Для прозорості публічних закупівель технічне завдання необхідно обговорювати з учасниками ринку, що дасть можливість залучити до торгів максимальну кількість учасників. 2. Жорсткий контроль цін, що забезпечить належний захист контрактів. 3. Санкції щодо учасників торгів повинні обов'язково виконуватися, що зменшить необґрунтований зрив тендерів. 4. Всі аванси замовника повинні бути захищеними банківською гарантією. 5. Все, що може бути цифровізовано, повинно бути цифровізовано. 6. Люди, які мають працювати в публічних закупівлях, мають поділяти наступні спільні цінності: відкритість, прозорість, інноваційність та професіоналізм. Результатом цих дій стало те, що під час тендерів «Укренерго» ціна на товари, роботи та послуги для нього скоротилася на 10-15 % від попередньо запропонованої. Завдяки цьому, за останні 5 років підприємством на публічних закупівлях було заощаджено понад 1,2 млрд грн, а на кожен тендер подавалися більше 2-х компаній.

Законодавча вимога щодо удосконалення подачі скарг на результати публічних закупівель в електронній формі є важливою умовою щодо підвищення ефективності використання публічних фінансів в Україні. Відповідно, у найближчий час платформа електронних торгів Prozorro оновить функціонал подачі електронних скарг до Антимонопольного комітету України (АМКУ), які будуть подаватися у формі електронного документа. У ньому додані додаткові поля для заповнення скарги скаржниками. Допомогати заповнювати нові поля будуть підказки та інструкції, які дозволять коректно викласти зміст скарги. Крім того, у роботі з класифікатором суть заперечень у скарзі необхідно бути обирати значення, які максимально відповідають суті скарги. В АМКУ рекомендують скаржникам максимально коректно заповнювати поля електронного документа скарги, оскільки недотримання цієї форми буде підставою для її відхилення. Натомість, вказана норма набере чинності після припинення дії воєнного стану.

В Україні слід взяти до уваги той факт, що в ЄС вирішення проблеми підвищення екологічності публічних закупівель значно прискорило впровадження так званих «зелених закупівель», хоча їх ціна вища порівняно з традиційними закупівлями. Європейська Комісія визначає «зелені закупівлі як процес, під час якого замовники закуповують товари, роботи та послуги з обмеженим впливом на довкілля впродовж усього життєвого циклу порівняно з товарами, роботами та послугами однакового функціонального призначення [7]. Серед типів товарів найбільш активно в межах концепції «зелених» закупівель в ЄС просувають такі: енергоефективна техніка; офісні меблі з екологічних матеріалів; папір із вторсировини; автомобілі з електроприводом; електроенергія, отримана з відновлювальних джерел [8]. Водночас треба пам'ятати, що, за оцінками авторитетних міжнародних експертів, на період до 2030 р. реалізація «зелених» проектів в світі потребуватиме залучення додаткового фінансування на суму в 90 трлн дол США, що ускладнить отримання подібних коштів Україною в період воєнного часу та відбудови.

В умовах війни Росії проти України передусім необхідно удосконалити систему контролю за здійсненням публічних закупівель на всіх рівнях, що може принести суттєву економію публічних фінансів. Водночас, треба враховувати той факт, що у країнах ЄС контрольні функції щодо публічних закупівель мають декілька структур, щоб не допустити неефективного витрачання бюджетних коштів, зокрема, й з бюджету ЄС. Тому під час війни було б доцільним в Україні створити спеціальну структуру з контролю за публічними закупівлями, яка б взяла на себе основну функцію контролю за здійсненням таких закупівель, а не розпорошувати цю функцію між кількома державними структурами, для яких вона є не основною. Натомість, до діяльності подібної структури необхідно максимально залучати представників громадськості щоб підвищити ефективність її діяльності. Крім того, вимагає удосконалення робота Державної аудиторської служби з перевірки публічних закупівель. Ці перевірки було б доцільним здійснювати не тільки після їх завершення, а й на етапі їх здійснення.

Новим напрямом у здійсненні публічних закупівель повинно стати використання механізму співзамовників при здійсненні публічних закупівель, для чого треба внести відповідні зміни у законодавство щодо здійснення цих закупівель. Ідея полягає в тому, щоб фінансові ресурси головного замовника доповнювалися певними ресурсами співзамовника. В силу цього головний замовник, який буде готувати технічне замовлення, повинен врахувати й пропозиції співзамовника. Таким чином можна буде розширити фінансові ресурси для виконання насамперед відновлювальних проектів в сфері інфраструктури, побудові та модернізації житла, переробці будівельних відходів, якими засмічені багато сіл, селищ та міст України внаслідок російської агресії. При замовленні подібних робіт з боку державних структур важливо щоб співзамовниками виступали й органи місцевого самоврядування, на території яких відбудуватимуться відновні роботи. В цьому плані заслуговує на увагу й використання таких інструментів як оренда та концесія не тільки державного, а й комунального майна. Загалом, додатковим фінансовим джерелом публічних закупівель у період відбудови можуть стати кошти учасників публічно-приватного партнерства. Українське законодавство визначає різні форми співпраці держави з приватними структурами: 1) договірна форма (договір концесії, угода про розподіл продукції, договір оренди); 2) організаційно-правова форма (насамперед щодо створення господарських організацій з участю у них держави тощо); 3) запровадження спеціального правового режиму для суб'єктів господарювання, які мають на меті втілення певних інвестиційно-інноваційних проектів; 4) делегування приватним або змішаним організаціям, які створені за участю держави та приватних осіб, окремих функцій щодо регулювання певного виду господарських відносин.

Публічно-приватне партнерство зараз в Україні суттєво розширює коло своїх суб'єктів. Ними сьогодні стали виступати міжнародні організації, благодійні організації демократичних країн, відомі іноземні митці, спортсмени, політики тощо, які за свої кошти фінансують відбудову житла приватними структурами найбільш постраждалим українським громадянам, закладів освіти та охорони здоров'я тощо. Заслуговує на увагу й той факт, що подібні кошти вкладаються благодійниками і в переробку будівельних відходів, які потім використовуються як вторинна сировина при побудові житла та доріг. В цьому плані показовим є приклад відбудови французькою будівельною фірмою житла у місті Гостомель Київської області, роботи якої фінансувались французькими благодійними організаціями під контролем українських державних та місцевих органів влади. Натомість, треба взяти до уваги те, що зарубіжні спонсори поки бояться виділяти значні фінансові ресурси українським державним структурам для фінансування подібних робіт через публічні закупівлі, оскільки їх відлякує значна корупція у цих органах. Тому всі проекти відбудови України, на які світове співтовариство готово виділити сотні мільярдів доларів на найближчі 10 років, будуть розглядатися їхніми представниками, а потім реалізуватися приватними структурами з України та зарубіжних країн. Важливо, щоб частина цих коштів пішла через публічні закупівлі українських замовників робіт при фінансовій співучасті зарубіжних інвесторів.

Висновки та пропозиції. Одним із основних завдань реформування сфери публічних фінансів у нашій країні є впровадження ефективного механізму використання публічних закупівель відповідно до принципів, які застосовуються країнами ЄС, оскільки Україна отримала статус кандидата на вступ

до цієї організації. Це завдання ускладнюється тим, що значна частина публічних закупівель в умовах війни Росії проти нашої країни засекречена і досить часто вони є недостатньо ефективними.

Українській владі слід не тільки суттєво підвищувати ефективність публічних закупівель та їх обґрунтованість, а й добиватися мінімізації корупційних діянь при проведенні цих закупівель (особливо в оборонній сфері) щоб покращити ситуацію у сфері публічних фінансів. Тим більше, що на цьому постійно наголошують країни-партнери України, які готові виділити значні фінансові ресурси для відбудови нашої країни.

Не дивлячись на війну, українська влада поступово посилює відкритість публічних закупівель, що повинно підвищити їх ефективність. Також збільшуються обсяги публічних закупівель через електронну систему Prozorro, які на початку війни були значно скорочені. Позитивно вплинула на ефективність проведення публічних торгів вимога держави до Фонду державного майна України щодо продажу публічного майна при малій приватизації на онлайн-аукціонах в системі Prozorro. Продажі.

В умовах війни Росії проти України передусім необхідно удосконалити систему контролю за здійсненням публічних закупівель на всіх рівнях, що може принести суттєву економію публічних фінансів. Тому під час війни було б доцільним в Україні створити спеціальну структуру з контролю за публічними закупівлями, яка б взяла на себе основну функцію контролю за здійсненням таких закупівель, оскільки існуючі структури з цим не справляються.

Новим напрямом у здійсненні публічних закупівель повинно стати використання механізму співзамовників при здійсненні публічних закупівель, для чого треба внести відповідні зміни у законодавство щодо здійснення цих закупівель. Таким чином можна буде розширити фінансові ресурси для виконання насамперед відновлювальних проєктів в сфері інфраструктури.

Джерела та література

1. Підтримка ЗСУ та війна коштує Україні близько 2 трлн грн на рік – Шмигаль. URL: <https://www.ukr.inform.ua/rubrik-ato/3743857-pidtrimra-zsu-ta-vijna-kostue-ukraini-2-trln-grn-na-rik/>
2. У 2023 р. через Prozorro. Продажі. бюджети різних рівнів заробили 14 млрд. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/12/28/708208/>
3. Жарикова А. Мала приватизація у Prozorro. Продажі наповнила державний та місцевий бюджети на 3,3 млрд грн. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/12/21/707998/>
4. Якубовський Є. Централізовані закупівлі допомагають державі економити сотні мільйонів. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/24/709067/>
5. Шатковський О. Централізація закупівель: приклади країн ЄС. *Держзакупівлі*. 2016. № 9. С. 10-19.
6. Кудрицький В. Як досвід «Укренерго» може покращити оборонні закупівлі. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/29/709268/>
7. Малолітнева В. Екологічність як перевага: як Києву запровадити досвід ЄС у зелених закупівлях. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/07/2/7125025/>
8. Старчук Р. Зелені закупівлі: реалії та практика. *Держзакупівлі*. 2016. № 10. С. 11–18.
9. Стащук, О., Борисюк, О., & Дацюк-Томчук, М. (2023). Особливості публічних закупівель ЄС в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*, (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-4>
10. Стащук О., Борисюк О., Проць Н. Публічні закупівлі та їх роль в удосконаленні публічних фінансів України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2022. № 3 (31), С. 37–43. DOI:<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-03-37-43>.
11. Стащук О., Проць Н. Проблеми і перспективи здійснення бюджетного контролю публічних закупівель в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2021. № 2, (26). С. 79–86. DOI:<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-79-86>.

References

1. Pidtrymka ZSU ta viyna koshtuye Ukraini blyz'ko 2 trln hrn na rik – Shmyhal'. [The support of the Armed Forces and the war costs Ukraine about UAH 2 trillion per year – Shmyhal']. Available at: <https://www.ukr.inform.ua/rubrik-ato/3743857-pidtrimra-zsu-ta-vijna-kostue-ukraini-2-trln-grn-na-rik/> [In Ukrainain].

2. U 2023 r. Cherez Prozorro. Prodazhi. Byudzhety riznykh rivniv zarobyly 14 mlrd. [In 2023 through Prozorro. Sales. Budgets of different levels earned 14 billion]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/12/28/708208/> [In Ukrainian].
3. Zharykova A. (2023). Mala pryvatyzatsiya u Prozorro. Prodazhi napovnyla derzhavnyy ta mistsevyv byudzhety na 3,3 mlrd hrn. [Small privatization in Prozorro. Sales filled the state and local budgets by UAH 3.3 billion]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/12/21/707998/> [In Ukrainian].
4. Yakubovs'kyy YE. (2024). Tsentralizovani zakupivli dopomahayut' derzhavi ekonomyty sotni mil'yoniv [Centralized purchases help the state save hundreds of millions]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/24/709067/> [In Ukrainian].
5. Shatkovs'kyy O. (2016). Tsentralizatsiya zakupivel': pryklady krayin YES. [Centralization of purchases: examples of EU countries. State procurement]. No. 9. P. 10-19. [In Ukrainian].
6. Kudryts'kyy V. Yak dosvid «Ukrenerho» mozhe pokrashchyty oboronni zakupivli. [How the experience of «Ukrenergo» can improve defense procurement]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/29/709268/> [In Ukrainian].
7. Malolityeva V. (2021). Ekolohichnist' yak perevaha: yak Kyjevu zaprovadyty dosvid YES u zelenykh zakupivlyakh [Environmentality as an advantage: how to implement EU experience in green procurement in Kyiv]. Available at: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/07/2/7125025/> [In Ukrainian].
8. Starchuk R. (2016). Zeleni zakupivli: realiyi ta praktyka [Green procurement: realities and practice]. State procurement. No. 10. P. 11–18.
9. Stashchuk, O., Borysyuk, O., & Datsyuk-Tomchuk, M. (2023). Osoblyvosti publichnykh zakupivel' YES v umovakh tsyfrovizatsiyi [Peculiarities of EU public procurement in conditions of digitalization]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-4> [In Ukrainian].
10. Stashchuk O., Borysyuk O., Prots' N. (2022). Publichni zakupivli ta yikh rol' v udoskonalenni publichnykh finansiv Ukrayiny [Public procurement and its role in improving public finances of Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. № 3 (31), P. 37–43. Available at: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-03-37-4> [In Ukrainian].
11. Stashchuk O., Prots' N. (2021). Problemy i perspektyvy zdiysnennya byudzhethoho kontrolyu publichnykh zakupivel' v Ukrayini [Problems and prospects of budget control of public procurement in Ukraine]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic journal of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*. № 2, (26). P. 79–86. Available at: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-79-86>. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 21.04.2024 р.